

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-11-04

Diarienummer N165-0705/23

Handläggare: Diana Ristic

E-post: diana.2.ristic@socialsydvast.goteborg.se

Förlängning av Idéburet Offentligt partnerskap (IOP) med Räddningsmissionen 35:an avseende övernattningsplatser för individer i akut hemlöshet

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Sydväst förlänger Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) med Räddningsmissionen 35:an avseende övernattningsplatser för individer i akut hemlöshet som saknar eller har svårt att upprätthålla en kontakt med Göteborgs Stads socialkontor. Perioden avser 2025-01-01 till 2025-12-31.
2. Socialnämnd Sydväst ger i uppdrag åt förvaltningsdirektören att underteckna Idéburet Offentligt Partnerskap med Räddningsmissionen 35:an avseende övernattningsplatser för individer i akut hemlöshet till en total kostnad av 6 111 825 kr. Räddningsmissionen kompletterar genom insamlade gåvomedel med 666 000 kr.

Sammanfattning

Räddningsmissionen och Göteborgs Stad har samverkat sedan 2008 gällande övernattningsplatser för individer som befinner sig i akut hemlöshet och som saknar, eller har svårt att upprätthålla en kontakt med Göteborgs Stads socialkontor. Det Idéburna Offentliga Partnerskapet har pågått sedan 2017. Partnerskapet har inneburit en möjlighet att erbjuda övernattningsplatser för individer som lever i akut hemlöshet. En samverkan har även funnits gällande arbetet mot att de övernattande individerna ska kunna lämna hemlöshet, så kallat länkningsarbete, förutsatt att individerna gett sitt samtycke till informationsdelning mellan verksamheterna.

Räddningsmissionen har 12 övernattningsplatser på verksamheten 35:an, och utökar till 14 platser under perioderna 1 januari till 31 mars samt 1 november till 31 december. Platserna ska avhjälpa akut nöd för personer som lever i akut hemlöshet och som av olika skäl har svårt att på egen hand ansöka om bistånd till boende från Göteborgs Stads socialkontor.

En målgrupp som varit central för partnerskapet är individer som av olika anledningar har en rädsla och misstro till samhället i stort och socialtjänsten specifikt, som inte sökt sig till det stöd som finns inom välfärdssystemet och därför lever i hemlöshet. Detta är en målgrupp som kan kräva ett långsiktigt motivationsarbete för att de ska etablera en kontakt med och ta emot insatser från myndighetsutövande socialtjänst. Det kan också vara individer som inte har någon rädsla för myndighetsutövande socialtjänst. Dessa individer önskar ofta stöd, men har inte förmågan att på egen hand upprätthålla kontakten med sitt

socialkontor och/eller följa de instruktioner och förväntningar som finns utifrån individens eget ansvar. En övernattningsplats kan i många fall vara starten till ett motivations- och relationsskapande arbete som på sikt kan leda till förbättrade livsvillkor och en mer långsiktig boendesituation.

2024 års Idéburna Offentliga Partnerskap innefattade insatser i form av övernattningsplats, mat, dusch, kläder och tvätt för personer som saknar eller har svårt att upprätthålla en kontakt med Göteborgs Stads socialkontor. Efter övernattning erbjöds den enskilde stöd i och hjälp att ta kontakt med myndighet i syfte att komma ur sin hemlöshet, så kallat länkningsarbete.

Det Idéburna Offentliga Partnerskapet föreslås förlängas under perioden 2025-01-01 – 2025-12-31.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Socialförvaltning Sydväst finansierar det Idéburna Offentliga Partnerskapet med ekonomiska medel för lönekostnader samt vissa övriga omkostnader och material om 6 111 825 kronor för perioden. 5 686 532 kr av dessa avser 12 platser under hela året, 350 292 kr avser ytterligare två platser under perioderna 1 januari till 31 mars samt 1 november till 31 december och 75 000 kr utifrån förändrade förutsättningar i samverkan. De två första beloppen är uppräknade med prisindex för kommunal verksamhet (PKV) för 2025, prognos från augusti 2024 (0,2%). Räddningsmissionen kompletterar genom insamlade gåvomedel med 666 000 kr.

Hemlösheten har betydande samhällsekonomiska konsekvenser och påverkar möjligheterna för individer som står utanför ordinarie bostadsmarknad att leva självständigt. Utan gällande Idéburet Offentligt Partnerskap riskerar antalet personer som sover utomhus eller i offentliga utrymmen att öka och kommunens kostnader för sanering och förebyggande åtgärder riskerar att öka.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Hemlöshet är en av de mest extrema formerna av utanförskap och fattigdom. Rätten till bostad är stadgad både i FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna och i den svenska grundlagen. I regeringsformen (1 kap. 2 § första stycket) fastställs det att det allmänna särskilt ska trygga rätten till hälsa, arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet.

Räddningsmissionens verksamhet 35:an erbjuder övernattningsplatser för individer som saknar eller har svårt att upprätthålla en kontakt med Göteborgs Stads socialkontor. Möjlighet att erbjuda en övernattningsplats utan biståndsbedömning för personer i långvarig akut hemlöshet är ett viktigt verktyg i regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026. De icke biståndsbedömda övernattningsplatserna är en form av akut hjälp i en situation av nöd för de individer som befinner sig i akut hemlöshet.

I målgruppen finns några av de mest socialt utsatta som många gånger har en komplex problematik med inslag av såväl psykisk ohälsa som ett pågående skadligt bruk av alkohol och/eller narkotika samt kognitiva funktionsnedsättningar. Dessa individer har

ofta av olika anledningar en rädsla och misstro till samhället i stort och socialtjänsten specifikt och har därför inte sökt sig till det stöd som finns inom välfärdssystemet. Individerna kan kräva ett långsiktigt motivationsarbete för att de ska etablera en kontakt med och ta emot insatser från myndighetsutövande socialtjänst. I målgruppen finns också de individer som önskar stöd, men som inte har förmågan att på egen hand upprätthålla kontakten med sitt socialkontor och/eller följa de instruktioner och förväntningar som finns utifrån individens eget ansvar.

Efter övernattning erbjuds individer stöd och hjälp i att ta kontakt med de instanser som är nödvändiga för att de utifrån sin situation ska kunna lämna hemlöshet och få mer långsiktiga boendelösningar. Inom ramen för det Idéburets Offentliga Partnerskapet finns en nära samverkan mellan Göteborgs Stads uppsökarenhet och Räddningsmissionen 35:an. Samverkan ska ske både för att erbjuda övernattningsplatser och sedan, i de fall individer gett sitt samtycke gemensamt arbete mellan verksamheterna mot att de övernattande individer etablerar eller upprätthåller en kontakt med myndighetsutövande socialtjänst.

Att erbjuda övernattningsplatser är något som inverkar positivt för trygghet och säkerhet i staden både för allmänheten och för de individer som befinner sig i akut hemlöshet. Alternativet är många gånger att söka skydd i trappuppgångar, offentliga toaletter och liknande vilket innebär otrygghet både för individen och för allmänheten.

De kvinnor som finns i målgruppen befinner sig i en extra utsatt situation och riskerar att utsättas för fysiskt, psykiskt och sexuellt våld samt utnyttjande i olika former. Tack vare de icke biståndsbedömda övernattningsplatserna så har övernattning i eget rum kunnat erbjudas och personerna har fått vägledning och stöd i myndighetskontakter men även i kontakt med hälso- och sjukvård.

Bedömning utifrån barnrättsperspektivet

De icke biståndsbedömda övernattningsplatserna finns till för vuxna individer som befinner sig i akut hemlöshet och där förekommer inga barn. Ärendet berör ändå barnrättsperspektivet utifrån att vuxna som befinner sig i akut hemlöshet kan vara föräldrar och oavsett hur vårdnaden ser ut kan barn känna oro om de vet att en förälder vistas ute under hela året. De icke biståndsbedömda övernattningsplatserna innebär att vuxna kan värma sig och sova inomhus. De får också mat och stöd i att lämna en situation av akut hemlöshet. Utifrån ett barnperspektiv är detta positivt även för de barn som inte är direkt berörda av hemlösheten. Individer som befinner sig i akut hemlöshet har ofta ett skadligt bruk av alkohol och/eller narkotika, psykisk ohälsa och löper högre risk att hamna i kriminalitet vilket kan påverka den generella tryggheten för barn som bor och vistas inom samma område.

Bilagor

1. Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) med Räddningsmissionen 35:an avseende övernattningsplatser för individer i akut hemlöshet

Ärendet

2024 års Idéburna Offentliga Partnerskap mellan socialnämnd Sydväst och Räddningsmissionen 35:an innefattade insatser i form av övernattningsplatser för individer i akut hemlöshet. Förslaget är att partnerskapet förlängs under 2025.

Beskrivning av ärendet

År 2007 påbörjade Göteborgs Stad en dialog med idéburna organisationer i staden om att bygga upp en verksamhet med möjlighet till övernattningsplatser för individer som saknar bistånd till boende. Räddningsmissionen 35:an fick i uppdrag att driva verksamheten med start den första januari 2008. Samarbetet har sedan förlängts och övergick 2017 till ett Idéburet Offentligt Partnerskap. Antalet platser har utökats med åren.

I Regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026 framgår det att:

”Det finns även en grupp hemlösa personer som har en misstro mot myndigheter och inte själva söker samhällets stöd, som sover utomhus eller i offentliga utrymmen och inte använder de boendelösningar som finns. För dessa personer kan uppsökande verksamhet och annat fältarbete spela en särskilt stor roll för att motivera och fungera som en länk vidare till behovsanpassade insatser inom socialtjänst och hälso- och sjukvård.”

Det aktuella partnerskap med Räddningsmissionens verksamhet 35:an ska ses som ett viktigt led i Göteborgs Stads arbete med att nå ovan nämnd målgrupp.

Idag erbjuder 35:an 12 övernattningsplatser för personer i akut hemlöshet. Perioden 1/11–31/3 utökas antalet till 14 personer per natt utifrån behovet att säkerställa att ingen sover utomhus under vintern. 35:an erbjuder tak över huvudet, en säng att sova i samt mat, kläder, dusch och möjlighet till klädtvätt.

Efter övernattnings erbjuds individer stöd och hjälp i att ta kontakt med de instanser som är nödvändiga för att de utifrån sin situation ska kunna lämna hemlöshet. Vanligt förekommande instanser som kontaktas är sjukvård, Skatteverket, Migrationsverket och/eller myndighetsutövande socialtjänst. Det länkningsarbete som utförs ska ha en direkt koppling till arbetet mot att individer ska lämna hemlöshet.

Räddningsmissionen 35:an har ett nära samarbete med Göteborgs Stads uppsökarenhet kring länkningsarbetet för att individer som lever i akut hemlöshet ska ges möjlighet att etablera och upprätthålla kontakt med myndighetsutövande socialtjänst, förutsatt att individerna gett sitt samtycke.

Övernattningsplatserna har fram till hösten 2024 belagts utan föregående biståndsbedömning enligt 4 kap 1 § SoL av Göteborgs Stads uppsökarenhet. De har utifrån en viss prioriteringsordning beslutat om vem som har rätt att nyttja övernattningsplatserna. Det är dock inte förenligt med kommunal lagstiftning att göra den formen av bedömning utan att bistånd beviljas enligt 4 kap 1 § SoL. Sedan oktober 2024 har partnerskapet förändrats, genom att Räddningsmissionen 35:an själva började att belägga platserna. För att nå målgruppen började Räddningsmissionen bedriva fältarbete tillsammans med Göteborgs Stads uppsökarenhet, och finns också tillgängliga på telefon för målgruppen. Parallellt genomfördes organisationsförändringar på Göteborgs Stads uppsökarenhet för att möjliggöra högre närvaro på Räddningsmissionen 35:an. Detta för att kunna arbeta mer aktivt med länkningsarbetet för att individerna ska lämna hemlöshet.

Räddningsmissionen 35:an och Göteborgs Stads uppsökarenhet samverkar även i arbetet för att motivera individer att följa upprättad planering med myndighetsutövande socialtjänst.

Nuläge

Mellan januari till juli 2024 övernattningsplatserna nästan fullbelagda varje natt vilket visar på att det finns ett behov av akuta övernattningsplatser för personer som saknar eller har svårt att upprätthålla en kontakt med Göteborgs Stads socialkontor.

Räddningsmissionen 35:an arbetar i nära samverkan med Göteborgs Stads uppsökarenhet, Center mot hemlöshet och Göteborgs Stads socialkontor för att stötta individerna till förbättrade livsvillkor och ett mer stadigvarande boende.

2024	jan	feb	mars	april	maj	juni	juli
Män – totalt antal individer	30	30	41	34	21	26	32
Kvinnor – totalt antal individer	11	9	10	5	4	8	8
Män – totalt antal nya individer	5	6	16	6	1	4	10
Kvinnor – totalt antal nya individer	1	2	4	0	0	1	1
Män – totalt antal gästnätter	267	288	343	289	291	247	217
Kvinnor – totalt antal gästnätter	111	70	74	68	83	88	91
Totalt antal gästnätter/månad Totalt antal platser inom parentes	378	358	417	357	374	335	308
Beläggning i procent	87	91	96	99	101	93	83

Tabellen visar beläggningen på Räddningsmissionens verksamhet 35:an under jan-jun 2024.

De flesta som nyttjar övernattningsplatserna saknar kontakt med, eller har en ansträngd relation till socialkontoren och har svårt att på egen väg ansöka om bistånd till boende. Här är samverkan mellan socialförvaltningarna och idéburna organisationer en viktig del i att minska individernas tid i akut hemlöshet samt bidra till att öka tryggheten i staden. Några personer använder övernattningsplatserna frekvent, och ibland under lång tid. Dessa utgör en specifik andel av Göteborgs Stads akut hemlösa med en komplex problematik med inslag av såväl psykisk ohälsa, ett pågående skadligt bruk av alkohol och/eller narkotika och kognitiva funktionsnedsättningar. Gemensamt är att en stor del av individerna saknar förtroende för såväl samhället i stort som myndigheter och välfärdssystemet specifikt. För att dessa individer ska ges förutsättningar att lämna hemlösheten krävs ett aktivt och långsiktigt arbete i nära samverkan med socialkontoren, öppna verksamheter inom socialförvaltning Sydväst samt idéburna organisationer.

Göteborgs Stad har en samverkansgrupp för personer som i sitt arbete möter personer med en komplex problematik och som lever i hemlöshet. Gruppen organiseras genom Center mot hemlöshet och syftar till ett ökat kunskapsutbyte. I gruppen deltar personal från såväl Räddningsmissionen, Stadsmissionen, myndighetsutövande socialkontor, uppsökande och stödjande verksamheter. Syftet är att förbättra samverkan och öka kunskapsutbytet. Under vinterperioden leder Center mot hemlöshet även en samverkansgrupp med Göteborgs Stads uppsökarenhet, Räddningsmissionen och Agape för att optimera användningen av de platser som finns tillgängliga.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att insatserna som beskrivs i det Idéburna Offentliga partnerskapet är viktiga delar i Göteborgs Stads arbete med personer som lever i akut hemlöshet och som saknar eller har svårt att upprätthålla en kontakt med Göteborgs Stads

socialkontor. Arbetet går i linje med regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026 för personer i akut hemlöshet. Då det många gånger gäller individer med en komplex problematik med inslag av såväl psykisk ohälsa som ett pågående skadligt bruk av alkohol och/eller narkotika samt kognitiva funktionsnedsättningar bidrar även övernattningsplatserna till att öka tryggheten i staden. Utifrån det rådande ekonomiska läget är förvaltningens bedömning att öka anslagen till Idéburet Offentligt Partnerskap inför 2025 med den i tjänsteutlåtandet föreslagna höjning med 0,2% från föregående års partnerskap samt ett tillägg på 75 000 kronor utifrån förändrade förutsättningar i samverkan.

Beslutet ska skickas till:

Edita Paljevic

Avdelningschef

Annika Ljungh

Förvaltningsdirektör